

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קו.

תורה אור

1. בחגגי י"ג ויבני צרפה כליהו"ל לבי;
2. יהי לעת הערב ויבין דוד מעל משקבו ויתהלך על גג בית הפלך וירא אשה רוחצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד; שמואל ב י"ב
3. וישלח דוד ויירש לאשה ויאמר הלא זאת בת שבע בת אליעם אשת אורי' החתי; שמואל ב י"א
4. בחנת לבי פקדתי לילה צרפתי כל המצא ומתי בל יעבר פי; תהלים י"ג
5. למנצח לדוד בן חסיתי איך תאמר לנפשי נודי הרבם צפור; תהלים י"א
6. לך לבדך חסאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך; תהלים נ"א
7. פי אני לצלע בן ובקאובי נגדי המדי; תהלים לח
8. ובצלעי שמוחו ויאספו נאספו עלי נכים ולא ידעתי קרעו ולא דמה; תהלים לה טו
9. יצתי באנתי אשקה בכל לילה משתי בדמתי ערשי אספה; תהלים י"ו
10. יהי דוד בא עד היראש אשר ישמחהו שם לאלהים והבא לקראתו חשי הארבי על קרוע כתנתו ויאמרה על ראשו; שמואל ב טו כ
11. הוא צלמא ראשה די דהב טב חזויה וירעוהו די ספך מעוהו וירקבהו די נחש; דניאל ב לב
12. פי יהיה לאיש בן סורר ומורה אינו שמע בקול אביו ובקול אמו ויטרו אהו ולא ישמע אליו; דברים כ"ה
13. שגיאות מי יבין מנסתרות נקתי; תהלים י"ט
14. אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא משה להושע בן נון יהושע; במדבר י"ט טו
15. היחקה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה; תהלים נ"א
16. תחטאני באזוב ואטור תכבסני ומשלג אלבין; תהלים נ"א טו
17. השרבה לי ששון ישעך ורחמי נדיבה תסמכני; תהלים נ"א די
18. ושובו לי יראיך וידעי ערותיך; תהלים ק"ט עט
19. והקמים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים; מלכים א ב י"א

בשעת אנחתי אשחה בכל לילה: מטתי. תשמיש המטה ענין סמי ומאוס (איכה א) קרי ליה: **דמעתי ערשי אספה**. שבשעת דמעתי אני ממאוס את מטתי בתשמיש: **יאמרו מלך שכמוסי**. חסיד שכמותי הרגו בנו ויהו מתרעמין על מדותי של הקצ"ה ונמלא סם שמים מתחלל צפרהסיא: **מוטב אעבוד ע"ז**. ואחלל את השם אני לצדי ולא יחללו [אותן] כל העם: **אמר ליה**. חושי הארכי לדוד הקצ"ה לא עבד דינא כלל דינא שמעמיד נק להרגך דאת מאי טעמא נסבת יפת תואר דלמנו של אשלוס מעכה בת תלמי מלך גשור (שמואל ב ג) ותפסה דוד במלחמה דאין לומר בעצירה צאה לו דהא כתיב (מלכים א טו) רק דדבר אוריה החמי: **סוחר כוסי**. דרכו לפנות את סחורו מעט מעט להעמידה על דמים מועטים: **שגיאות מי יבין**. מי יכול להשמר משגגות: **אמר לו**. הקצ"ה: **שגיאת לך**. מחול לך: **נספרות**. [מזיד] של נענה: **ודים**. מזיד של פרהסיא: **ה"ג אל ימשנו פי דלא ליסעו פי רבנן**. והיינו אל ימשלו לשון משל של ידעו כחטאמי חכמי הדורות ואלו איתם: **שלא יסב סוכני**. שמתחוק אותה פרשה מן המקרא וישתכח הדבר לעולמים: **כל הפרשה**. שכמוהו כזר שעשית אותו חטא: **על אהם כמה וכמה**. שלא תעקור: **סחטאני באזוב**. מכלל שיהי לריך עהרת אוזב כמלורע: **בחברון**

אוכל לחמי. לומר תורתי: **שפך משכנו של לילה לשל יוס**. שהיה משמש מנתו ציוס כדי שיהא שבע מתשמיש ולא יהרהר אחר אשה כל היום: **ונשעלמה ממנו [הלכה]**. שהמשביע אכרו בתשמיש רעב ומרבה תאוה: **ה"ג** (ה) **מסהלך על גג המלך ולא גרסין והיינו: חלפא**. כוורת: **פסיק צניה גירא**. ככוורת כלומר שהכה ושצרה. ל"ה פתחה שצרה ונפתחה: **מתקדשה מטומאה**. אותה שעה פסק טומאה ולא צא עליה כשהיא נדה: **פקדה לילה**. על מעשה לילה פקדתי אס אוכל לעמוד בנסיון של דבר עצירה: **לרפטי כל סמלא**. חשבת לרפטי ולא מנחמתי נקי: (ומוסי כל יעצר פי) **איכו וממא נפל**. מי ותן והיה צפי רסן (י) ואפשר לעכז את דצרי שלא אומר דבר זה [של] צחני: **הר שזכס**. מלך שלכס: **לפור נדרסו**. דעל ידי לפור נטרד כדלמר אלמי ליה כלפור: **למריה**. העדד נלחו לאלויו בתוכמתו: **כי אני ללע נכון**. אותו ללע היה נכון ל: **שאלה פנה**. שקפך את השעה לזקק ע"י עצירה: **נחספו עלי נכים**. בעלי מומין כמו פרעה נכה (מלכים ב ג) והיו מלנעגים עלי ואני כלל יודע. ל"ה ולא ידעתי לא הייתי יודע כשמלנעגים כלומר פתאום צא עלי אותו עון שלא ידעתי (עד) שניתן פתחון פה לנעגים: **הכי גרסינן בשעה שפוסק נמיסוס ציוס דין אומרים הנה על אהם איש מיסוס וכו': י"ח עונות**. ל"ח נשיו שלא לנעגן: **באנחתי אשחה**. אפילו

בחנת לבי פקדת לילה צרפתי כל תמצא ומותי בל יעבר פי אמר איכו וממא נפל בפומיה דמאן דסני לי ולא אמר כי הא מילתא דרש רבא מאי דכתיב ⁵למנצח לדוד בה' חסיתי איך תאמר לנפשי נודי הרבם צפור אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע מחול לי על אותו עון שלא יאמרו הר שבכס צפור נדרתו דרש רבא מאי דכתיב ⁶לך לבדך חסאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך אמר דוד לפני הקב"ה גליא וידיעא קמך דאי בעיא למכפייה ליצרי הוה כייפינא אלא אמינוא דלא לימרו עבדא ⁷וכי למריה דרש רבא מאי דכתיב ⁷כי אני לצלע נכון ומכאוכי גודי ומכאוכי וכן תנא דבי רבי ישמעאל ראויה היתה לדוד בת שבע בת ימי בראשית אלא שבאה ⁸אליו במכאוב וכן תנא דבי רבי ישמעאל ראויה היתה לדוד בת שבע בת אליעם אלא שאכלה פנה ⁹דרש רבא מאי דכתיב ⁸ובצלעי שמוחו ונאספו עלי נכים [ולא ידעתי] קרעו ולא דמו אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע גלוי וידוע שאם היו קורעין בשרי לא היה דמי שותת ולא עוד אלא בשעה שהם עוסקין ¹⁰בארבע מיתות ב"ד פוסקין ממשנתן ואומרים לי דוד הבא על אשת איש מיתתו כמה אמרתי להם הבא על אשת איש מיתתו בחנק ויש לו חלק לעוה"ב אבל המלכין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא אמר רב יהודה אמר רב אפילו בשעת חלוי של דוד קיים שמנה עשרה עונות שנאמר ¹¹יגעתי באנחתי אשחה בכל לילה מטתי רכמעתי ערשי אספה ואמר רב יהודה אמר רב בקש דוד לעבוד ע"ז שנאמר ¹²ויהי דוד בא עד הנה היראש אשר ישמחהו שם לאלהים ואין ראש אלא ע"ז שנאמר ¹³והוא צלמא רישיה די דהב טב והנה לקראתו חושי הארכי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו אמר לו לדוד יאמרו מלך שכמותך יעבוד ע"ז אמר לו מלך שכמותי יהרגנו בנו מוטב יעבוד ע"ז ואל יתחלל שם שמים כפרהסיא אמר מאי טעמא קנסיבת יפת תואר א"ל יפת תואר רחמנא שרייה א"ל לא דרשת סמוכין דסמך ליה ¹⁴כי יהיה לאיש בן סורר ומורה כל הנושא יפת תואר יש לו בן סורר ומורה דרש ר' דוסתאי דמן בירי למה דוד דומה לסוחר כותי אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע ¹⁵שגיאות מי יבין [א"ל] שביקי לך ומנסתרות נקני שביקי לך גם מזדים חשוך עבדך שביקי לך אל ימשלו בי [א] אז איתם דלא לישתעו בי רבנן שביקי לך [א] ונקיתי מפשע רב ¹⁶שלא יכתב סרחוני אמר לו א"א ומה יו"ד שנמלתי משרי עומד וצווח כמה שנים עד שבא יהושע והוספתי לו שנאמר ¹⁷ויקרא משה להושע בן נון יהושע כל הפרשה כולה עאכ"ו ונקיתי מפשע רב אמר לפניו רבש"ע מחול לי על אותו עון כולו אמר כבר עתיד שלמה בנך לומר בחכמתו ¹⁸היחיתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה אם יהלך איש על הגחלים והגליו לא תכוניה כן הבא על אשת רעהו לא ינקה כל הנוגע בה א"ל כל הכי נטרד ההוא גברא א"ל קבל עליך יסורין קבל עליו אמר רב יהודה אמר רב ששה חדשים נצטרע דוד ונסתלקה הימנו שכינה ופירשו ממנו סנהדרין נצטרע דכתיב ¹⁹תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין נסתלקה הימנו שכינה דכתיב ²⁰השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני ופרשו ממנו סנהדרין דכתי' ²¹ישובו לי יראיך וגו' ששה חדשים מגלן דכתי' ²²והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון

- (א) [סוכה נ"ג:] (ב) נדתי כפייה (ג) י"ג ע"ז (ד) צ"מ טו. ע"ש, (ה) נ"ה חלפות ונגעים, (ו) נ"ה היטב וימא (ז) [וימא כנ:] (ח) [נ"ל ומהלך:] (ט) ל"ל ואפסק,

הגהות הגר"א
 [א] גמ' או איתם נחמק (ועי רש"י:) [ב] שם ונקיטי מפשע רב. נחמק. וי"ז או איתם (ולג גירסת רבינו גמ' כ"ה בע"י:)

מוסף רש"י
 אבר קטן יש באדם. גויה גיר, משיביו. בתשמיש רב. גופ חסר כח ורעב לעת זקנה. מורעיו שבע. ככה שלם (סוכה ב:). ובצלעי. כשכל אשתי זו, שמתחלה חסתי בה, כמו (בראשית ג) ויבן את הלע. קרעו ולא דמו. אס קרעתי לא מלאו דס (ב"מ נ:).